

508.

Rozporządzenie Ministrów: Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych

z dnia 13 kwietnia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe.

Na podstawie art. 30 oraz art. 16 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Do wykazu zakładów przemysłowych ustalonego w art. 16 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) dodaje się: średnie i wielkie składy olejów mineralnych.

Zarazem wprowadza się następujące przepisy o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 2. Niniejszym przepisom podlega przechowywanie i magazynowanie:

a) olejów mineralnych, których temperatura zapłnienia przy ciśnieniu atmosferycznym 760 mm. słupa rtęci nie przekracza 100° C oraz

b) próżnych naczyń po olejach mineralnych.

Za oleje mineralne uważa się w rozumieniu niniejszych przepisów następujące artykuły:

1. Ropę naftową (olej skalny) w stanie surowym i jej przetwory destylacyjne (benzyna, nafta, lekkie oleje pędne i smarowe), gazolinę z gazu ziemnego, płynne węglowodory (benzol, olej solarowy, fotogen, oleje łupkowe) otrzymane z destylacji smoły z węgla kamiennego i brunatnego z gazów destylacyjnych węgla, ze smoły łupkowej oraz płynne węglowodory syntetyczne.

2. Mieszaniny płynów wyliczonych w ustępie 1.

3. Płynne przy 15° C mieszaniny płynów wyliczonych w ustępach 1 i 2 ze stałymi w płynach tych rozpuszczalnymi produktami lub też ze zwykłymi albo też zgęszczonymi olejami (olej lniany, pokost), o ile zawartość olejów mineralnych wymienionych w ust. 1 w tych mieszaninach przewyższa 5% ich wagi. Wyjątek stanowią takie mieszaniny płynów palnych, których temperatura zapłnienia leży powyżej 21° C, a które zawierają więcej niż 20% ciał stałych w płynach tych rozpuszczalnych.

Oleje mineralne, podlegające niniejszym przepisom dzielą się na 3 klasy niebezpieczeństwa:

Do pierwszej klasy należą oleje mineralne, mające temperaturę zapłnienia poniżej 21° C.

Do drugiej klasy należą oleje mineralne, mające temperaturę zapłnienia w granicach od 21° C do 50° C.

Do trzeciej klasy należą oleje mineralne, mające temperaturę zapłnienia w granicach powyżej 50° C do 100° C.

§ 3. Oznaczenie temperatury zapłnienia skutecznia się przy olejach I i II klasy niebezpieczeństwa zapomocą aparatu Abel - Pinsky, a przy olejach III klasy zapomocą aparatu Martens - Pinsky.

§ 4. Osoby trudniące się magazynowaniem lub przechowywaniem olejów mineralnych obowiązane są do przedłożenia na żądanie władz dowodu stwierdzającego, do której klasy niebezpieczeństwa należą magazynowane lub sprzedawane przez nie oleje mineralne. Dowód taki stanowić może albo pisemna deklaracja wytwórcy względnie dostawcy albo też świadectwo temperatury zapłnienia wystawione przez upoważnionego do tego rzeczoznawcę. W razie nieprzedłożenia dowodu, odnośne oleje mineralne należy uważać jako przynależące do I klasy niebezpieczeństwa.

§ 5. Obliczenia ilości magazynowanych olejów mineralnych należy dokonywać dla wszystkich naczyń zupełnie czy też częściowo tylko napełnionych, według ich pełnej pojemności; wyjątki dla istniejących już zakładów dopuszczalne są za zezwoleniem władz II instancji.

Naczynia służące do przechowywania i magazynowania olejów mineralnych powinny być szczelne i zaopatrzone w uzbrojenie dyktowane względami technicznymi.

Naczynia służące jako opakowanie do transportu powinny być szczelnie zamknięte z wyjątkiem cystern kolejowych, których konstrukcja normowana jest przepisami kolejowemi.

Przechowywanie oraz magazynowanie olejów mineralnych I klasy w naczyniach z materiału palnego jest wzbronione.

Na naczyniach przeznaczonych tylko do przechowywania i magazynowania olejów mineralnych (nie zaś do ich transportu) powinien (z wyjątkiem beczek i naczyń używanych w wypadkach wyliczonych w § 9 niniejszych przepisów) znajdować się na łatwo widocznym miejscu trwały i czytelny napis, zawierający: handlową nazwę magazynowanego oleju, jego klasę niebezpieczeństwa, pojemność naczy-

nia, a przy wielokomorowych naczyniach również i pojemność poszczególnych komór.

Przy zbiornikach podziemnych napis umieszczony być winien na tabliczkach w pobliżu zbiornika.

Na naczyniach przeznaczonych do przechowywania, magazynowania, sprzedawania, wydawania i transportu olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa powinien znajdować się wyraźny, trwały i czytelny napis: „płyn łatwopalny”.

Opakowanie naczyń glinianych lub szklanych z olejami mineralnymi, powinno być zaopatrzone w wyraźny i trwały napis: „przenosić ostrożnie”.

Wyżej wymienione przepisy o napisach na naczyniach odnoszą się do naczyń z olejami mineralnymi I klasy przeznaczonych na eksport zagranicę tylko wtedy, jeśli transport ma odbywać się koleją żelazną, okrętami handlowymi lub statkami powietrznymi a odnośnie przepisy o przyjmowaniu ładunków wymagają takich napisów.

Hermetycznie zamkniętych naczyń nie wolno napełniać w zupełności lecz w ramach koniecznych ze względu na rozszerzalność produktu przy przeciętnej różnicy temperatury.

§ 6. Odmierzacze (dystrybutory) olejów mineralnych znajdujące się na podwórzach oraz miejscach ruchu publicznego, powinny poza czasem ich używania być trzymane pod zamknięciem. Należy zapobiegać wyciekaniu olejów mineralnych z takich instalacyj. Oleje mineralne, rozlane przy nalewaniu nie powinny odpływać do przewodów kanalizacyjnych, piwnic lub studni. Odmierzacze uliczne z urządzeniami do mierzenia i nalewania należy zabezpieczyć od uszkodzeń, możliwych wskutek ruchu ulicznego.

§ 7. Przy magazynowaniu używanych próżnych beczek z materiału niepalnego należy jaknajszczelniej pozatykać otwory szpuntowe. Próżne beczki z materiału palnego po olejach mineralnych II klasy niebezpieczeństwa można (o ile nie dopuszczono w tym względzie wyjątków) magazynować na terenie składowni w ilości nie większej od odpowiadającej łącznej pojemności zbiorników w składowni.

W sprawie oddalenia składu beczek próżnych od granic składu i magazynowania zamkniętych beczek żelaznych w obrębie pasa ochronnego, decyduje władza właściwa dla zatwierdzenia urządzenia składowni.

Określenie dopuszczalnej ilości beczek próżnych, magazynowanych poza składowniami, należy do władzy przemysłowej.

§ 8. Używanie odkrytego światła lub ognia oraz palenie tytoniu jest we wszystkich składach olejów mineralnych I, II i III klasy niebezpieczeństwa wzbronione. Używanie światła odkrytego w lokalach dla sprzedaży drobnicowej jest dopuszczalne.

Rozdział II.

Przechowywanie olejów mineralnych.

§ 9. I. W lokalach mieszkalnych, publicznych i warsztatach.

1) Przechowywanie olejów mineralnych I i II klasy niebezpieczeństwa w klatkach schodowych oraz w bezpośrednio komunikujących się z nimi ko-

rytarzach i pomieszczeniach, jak również w niezamieszkałych poddaszach jest wzbronione.

2) W mieszkaniach oraz komunikujących się z nimi lecz nieoddzielonych od nich ścianą ogniotrwałą pomieszczeniach, w restauracjach i domach zajezdnych można przechowywać oleje mineralne:

A) I klasy niebezpieczeństwa w ilości do 5 litrów,

B) II klasy niebezpieczeństwa w ilości do 35 litrów.

3) W innych pomieszczeniach przeznaczonych do stałego przebywania w nich ludzi i regularnego ruchu publicznego wolno przechowywać oleje mineralne:

A) I klasy niebezpieczeństwa w ilości do 20 litrów,

B) II klasy niebezpieczeństwa w ilości do 70 litrów.

4) W warsztatach przemysłowych, znajdujących się w domach mieszkalnych i w ich poddaszach można przechowywać przy uwzględnieniu przepisów dla zakładów przemysłowych oleje mineralne:

A) I klasy niebezpieczeństwa w ilości do 30 litrów,

B) II klasy niebezpieczeństwa w ilości do 200 litrów,

przyczem powyższe ilości mogą być przekroczone za zgodą władz I instancji po zasięgnięciu opinii organów straży pożarnej.

II. W lokalach dla sprzedaży drobnicowej.

W oddzielnych pomieszczeniach nieprzeznaczonych do stałego przebywania w nich ludzi lub regularnego ruchu publicznego oraz w sklepach, o ile lokale te oddzielone są ogniotrwale od pomieszczeń wyliczonych w ustępach 1), 2) i 3) wolno magazynować oleje mineralne:

A) I klasy niebezpieczeństwa:

a) w szczelnie zamkniętych naczyniach szklanych o pojemności nie większej niż 1 litr przy sprzedaży bez otwierania naczyń w ilości do

20 litr.

b) w nieulegających rozbiciu naczyniach, o ile chodzi:

1) o sprzedaż z nalewaniem w ilości do

80 „

2) o samo magazynowanie bez sprzedaży lub sprzedaż naczyniami bez nalewania, w ilości do

200 „

B) II klasy niebezpieczeństwa:

a) w szklanych lub innych ulegających rozbiciu naczyniach w ilości do

300 „

b) w nieulegających rozbiciu naczyniach w ilości do

900 „

c) w naczyniach hermetycznych przy zastosowaniu systemu kranów, pomp, lub gazów neutralnych przy odmierzaniu i nalewaniu olejów w ilości do

3.000 „

Przy magazynowaniu olejów mineralnych II klasy niebezpieczeństwa w naczyniach hermetycz-

nych w ilościach do 215 litrów odnośne pomieszczenia nie podlegają warunkowi ogniotrwałego oddzielenia.

Magazynowanie olejów mineralnych I i II klasy niebezpieczeństwa w ilościach większych niż dopuszczalne niniejszym paragrafem może mieć miejsce przy zachowaniu warunków określonych w § 10.

Małe składy.

§ 10. W małych składach można magazynować:

A) Oleje mineralne I klasy niebezpieczeństwa:

1) W nieulegających rozbiciu naczyniach:

a) na placach odgrodzonych niedostępnych dla ruchu osób postronnych w ilości do 1.000 litr.

b) w odgrodzonych pomieszczeniach na poziomie terenu pod i nad którymi niema pomieszczeń, przeznaczonych do przebywania w nich ludzi, w ilości do 2.000 "

2) W beczkach żelaznych lub w innych naczyniach hermetycznych:

a) w pomieszczeniach na poziomie terenu lub w specjalnie urządzonej piwnicach przy zastosowaniu systemu pomp lub gazu wzgl. płynu ochronnego do napełniania i wypróżniania naczyń w ilości do 1.200 "

b) na odgrodzonych i przynajmniej z 2 stron odsłoniętych (dla dojazdu wozów straży pożarnej dostępnych) miejscach lub w składach urządzonych pod gołym niebem i ze wszystkich stron odsłoniętych w ilości do 7.000 "

3) W podziemnych lub ze wszystkich stron przynajmniej 1-metrową warstwą ziemi przykrytych zbiornikach:

a) na placach niezabudowanych lub zabudowanych dla celów przemysłowych w ilości do 2.000 "

b) na placach niezabudowanych lub wyłącznie garażowych, w ilości do 6.000 "

c) na ulicach i placach publicznych (stacje benzynowe):

1) z pasem ochronnym 10 m. w ilości do 2.500 "

2) z pasem ochronnym 15 m. w ilości do 5.000 "

Zamiast stacyj benzynowych oznaczonych w punkcie 1) mogą być ustawione ruchome odmiernicze z beczkami o pojemności do 200 litrów.

B) Oleje mineralne II klasy:

1) W nieulegających rozbiciu naczyniach, na placach niedostępnych dla

ruchu osób postronnych oraz w oddzielnie stojących pomieszczeniach składowych:

a) bez pasa ochronnego, w ilości do 30.000 litr.

b) z pasem ochronnym szerokości 15 m. do 50.000 "

2) W beczkach żelaznych i innych naczyniach hermetycznych, w pomieszczeniach na poziomie terenu i w specjalnie urządzonej piwnicach oraz w nadziemnych zbiornikach żelaznych w ilości do 30.000 "

Małe składy mogą być urządzone wszędzie z wyjątkiem gęsto zaludnionych dzielnic osiedli, o ile przepisy budowlane nie stanowią inaczej, z wyjątkiem składów wymienionych w A 3) niniejszego paragrafu, które mogą być urządzone wszędzie.

Urządzenie małych składów zatwierdza władza przemysłowa I instancji.

Do podania o zatwierdzenie urządzenia należy dołączyć w 3 egzemplarzach opis i plan sytuacyjny składu w skali 1:1000, plan orientacyjny w skali 1:5000 uwidaczniający zabudowanie terenu w promieniu 20 m. dokoła składu (mury, drzwi i okna budynków, wychodzące do składu). W opisie składu należy podać rodzaj, ilość i rozmieszczenie poszczególnych partij magazynowanych olejów, ewentualnie i sposób przechowywania próżnych beczek.

Średnie składy.

§ 11. W średnich składach można magazynować:

A) Oleje mineralne I klasy:

1. W beczkach żelaznych lub innych naczyniach hermetycznych:

a) w specjalnych składowniach bez pasa ochronnego lub też w składach na poziomie terenu pod i nad którymi niema pomieszczeń, przeznaczonych do przebywania w nich ludzi w ilości do 10.000 litr.

b) w specjalnych składowniach z pasem ochronnym szerokości 20 m. w ilości do 25.000 "

2. W zbiornikach nadziemnych:

a) w specjalnych składowniach bez pasa ochronnego i w składach określonych w punkcie 1 a) w ilościach do 50.000 "

b) w specjalnych składowniach z pasem ochronnym szerokości 20 m. w ilości do 100.000 "

3. W zbiornikach podziemnych bez pasów ochronnych w ilości do 200.000 "

B) Oleje mineralne II klasy:

1. W zbiornikach nadziemnych, w specjalnych składowniach z pasem ochronnym szer. 20 m. w ilościach do 500.000 "

2. W zbiornikach podziemnych bez pasów ochronnych w ilości do 1.000.000 litr.

Średnie składy mogą być urządzone tylko na krańcach osiedli.

Urządzenie średnich składów zatwierdza władza przemysłowa II instancji.

W sprawie podania o zatwierdzenie urządzenia obowiązuje odnośny ustęp § 10 niniejszych przepisów, z tą różnicą, że plan orientacyjny ma uwidaczniać zabudowania terenu w promieniu 50 m. dokoła składu. W opisie składu należy podać rodzaj, ilości i rozmieszczenie olejów mineralnych pomiędzy poszczególne zbiorniki, urządzenie i położenie zbiorników w odniesieniu jednych do drugich oraz do linii granicznych składu, przeznaczenie i położenie budynków, znajdujących się na terenie składowni (np. rozlewnie), miejsca wyznaczone na tymczasowe składy beczek i cystern, maksymalne ilości olejów, które w danym razie trzeba będzie tymczasowo magazynować, oraz miejsce składowe beczek próżnych.

Wielkie składy.

§ 12. W wielkich składach można magazynować oleje mineralne I i II klasy w ilościach większych od podanych w § 11 niniejszych przepisów, tylko w specjalnych składowniach z pasem ochronnym lub w zbiornikach podziemnych, przy czym szerokości pasów ochronnych podanych w § 11, ulegają zwiększeniu z 20 m. na 30 m.

Wielkie składy mogą być urządzone z reguły tylko poza granicami osiedli.

Urządzenie wielkich składów zatwierdza władza przemysłowa II instancji.

W sprawie podań o zatwierdzenie urządzenia obowiązuje odnośny ustęp § 11 niniejszych przepisów.

Oleje mineralne III klasy niebezpieczeństwa.

§ 13. Przechowywanie i magazynowanie olejów mineralnych III klasy niebezpieczeństwa podlega jedynie warunkom wymienionym w § 8 oraz w części IV załącznika do niniejszego rozporządzenia.

Magazynowanie w ilości powyżej 15.000 litr. wymaga zatwierdzenia projektu urządzenia przez władzę przemysłową I instancji.

R o z d z i a ł III.

Wspólne magazynowanie olejów mineralnych różnych klas niebezpieczeństwa ze sobą i z innymi łatwopalnymi płynami.

§ 14. 1) Przy wspólnym magazynowaniu olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa z olejami klasy II i III lub też z innymi łatwopalnymi płynami o temperaturze zapłoniczenia poniżej + 21°C jak np. spirytus, spirytus drzewny (metanol, alkohol metylowy), aceton, eter siarczany (eter etylowy) i lakiery spirytusowe (politury) w jednym pomieszczeniu lub też w kilku nieoddzielonych od siebie w sposób ogniotrwały pomieszczeniach, przerachowuje się magazynowane płyny na oleje mineralne I klasy niebezpieczeństwa, przy czym 3 litr. olejów mineralnych II klasy względnie 200 litr. olejów mine-

ralnych III klasy przyjmuje się, jako równoznaczne 1 litr. olejów mineralnych I klasy.

Przy wspólnym magazynowaniu olejów mineralnych II klasy z olejami mineralnymi III klasy przerachowuje się magazynowane płyny na oleje mineralne II klasy, przy czym 100 litr. olejów mineralnych III klasy przyjmuje się jako równoznaczne z 1 litr. olejów mineralnych II klasy. Inne wspólnie magazynowane łatwopalne płyny uważać należy za przynależne do I klasy niebezpieczeństwa.

2) Wspólne magazynowanie olejów mineralnych z innymi palnymi płynami o temperaturze zapłoniczenia od + 21°C do + 100°C dozwolone jest przy przerachowaniu ich na oleje mineralne II klasy.

3) Magazynowanie olejów mineralnych tej samej lub różnych klas niebezpieczeństwa z innymi palnymi płynami, na jednym placu, lecz w oddzielnych pomieszczeniach składowych wymaga tylko wtedy zatwierdzenia urządzenia ze strony władzy II instancji, jeśli ogólna ilość magazynowanych płynów jest co najmniej 2 razy większa od sumy ilości dopuszczalnych dla poszczególnych klas niebezpieczeństwa dla średnich składów w myśl § 11 niniejszych przepisów.

Instytucje i zakłady niepodlegające niniejszym przepisom.

§ 15. 1) Niniejszym przepisom nie podlega przechowywanie i magazynowanie olejów mineralnych, wyliczonych w § 2:

- a) w zakładach, podlegających nadzorowi władz górniczych oraz w zakładach znajdujących się na terenach kopalń naftowych,
- b) w zakładach pozostających pod zarządem władz wojskowych lub morskich oraz w zakładach prywatnych, działających na terenach, podlegających zarządowi tych władz oraz w zakładach prywatnych pozostających pod szczególnym, wyraźnie określonym nadzorem wspomnianych władz, w laboratoriach i stacjach doświadczalnych, w których pod fachowym kierownictwem odbywają się doświadczenia i analizy olejów mineralnych,
- c) w urzędach celnych,
- d) w zakładach, należących do państwowych lub innych do użytku publicznego przeznaczonych i nadzorowi Państwa podlegających kolei żelaznych,
- e) w garażach samochodowych policji państwowej,
- f) w czasie transportowania ich okrętami i statkami, kolejami, samolotami i pocztą.

2) Zakłady przemysłowe przeznaczone do wyrobu, przeróbki i zastosowania olejów mineralnych do celów produkcji oraz zakłady magazynowo-tłoczniowe, wymagające w myśl rozporządzenia o prawie przemysłowym zatwierdzenia projektu urządzenia, podlegają niniejszym przepisom tylko wtedy, jeśli to wyraźnie zostało zastrzeżone w odnośnym zatwierdzeniu.

Wszystkie zakłady przemysłowe, niewyliczone w ustępie 1) i 2) niniejszego paragrafu, w których przechowuje się lub magazynuje oleje mineralne ce-

lem przeróbki lub zastosowania do celów produkcji podlegają niniejszym przepisom.

W okręgach nadmorskich potrzebna jest do uzyskania zatwierdzenia zgoda odnośnego Urzędu Marynarki Handlowej.

Zastosowanie przepisów do składów już istniejących.

§ 16. 1) W lokalach do sprzedaży drobnicowej istniejących w chwili wejścia w życie niniejszych przepisów, można przechowywać lub magazynować oleje mineralne w ilościach dopuszczalnych w myśl dotychczas obowiązujących przepisów względnie § 9 niniejszych przepisów, pod warunkiem, że najpóźniej w przeciągu 2 lat od wejścia w życie niniejszych przepisów, urządzenia odnośnych lokali zostaną uzupełnione według norm wymaganych niniejszymi przepisami.

2) Dalsze prowadzenie składów, posiadających dawne pozwolenia nie wymaga zatwierdzenia urzędu, jeśli ilości magazynowanych lub przechowywanych olejów nie przekraczają ilości dopuszczalnych na mocy dawnego pozwolenia, przyczem co do zmian w urządzeniach tych składów według norm wymaganych niniejszymi przepisami, obowiązuje następująca zasada:

- a) małe składy obowiązane są uzupełnić urządzenie swe do norm, wymaganych niniejszymi przepisami najpóźniej do 3 lat od chwili wejścia w życie niniejszych przepisów,
- b) średnie i wielkie składy obowiązane są do dokonania tylko takich zmian w urządzeniach, które w myśl niniejszych przepisów byłyby konieczne do usunięcia poważnych, życiu lub zdrowiu ludzkiemu lub też bezpieczeństwu publicznemu zagrażających wadliwości lub które dałyby się wykonać bez nieproporcjonalnego nakładu kosztów i pracy.

3) Właściciele składów już istniejących, mający zamiar powiększyć ilości magazynowanych przez nich olejów mineralnych do ilości dopuszczalnych niniejszymi przepisami lub też zamierzający dokonać gruntownej przebudowy składów, obowiązani są do uzyskania zatwierdzenia urzędu, przyczem zatwierdzenie to uzależnia się od uprzedniego dokonania zmian wymaganych niniejszymi przepisami.

4) Składy mieszanin, podpadających pod § 2 niniejszych przepisów, istniejące w chwili wydania tych ostatnich, nie są obowiązane do stosowania się do przepisów o pasach ochronnych. W sprawie dokonania zmian w urządzeniu według norm wymaganych niniejszymi przepisami należy stosować zasadę, obowiązującą średnie i wielkie składy w myśl ustępu 2) b) niniejszego paragrafu.

Wyjątki od zastosowania niniejszych przepisów.

§ 17. Wyjątki od niniejszych przepisów mogą być przyznawane przez władze II instancji zwłaszcza w tych wypadkach, gdy chodzi o magazynowanie olejów mineralnych, które przy 15°C są cięższe od wody albo też ich magazynowanie odbywa się według systemu, którego zasada i forma wyko-

niają dają gwarancję trwałego bezpieczeństwa, a kierownictwo składu spoczywa w pewnych fachowych rękach.

W odniesieniu do pasów ochronnych dla zbiorników nadziemnych wyjątki te mogą być przyznane zwłaszcza wtedy, jeśli zbiorniki zaopatrzone są w automatycznie i skutecznie działające urządzenia przeciwpożarowe, uznane przez władzę przemysłową.

Przepis końcowy.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 30 dni od dnia ogłoszenia. Z tą chwilą traci moc obowiązującą wszystkie inne, poprzednio w tym przedmiocie wydane przepisy z wyjątkiem przepisów o ochronie pracy.

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Załącznik do rozp. Min. Przem. i Handlu, Pracy i Op. Społ. oraz Spr. Wewn. (poz. 508).

Zasady technicznego wykonania przepisów o magazynowaniu i przechowywaniu olejów mineralnych.

I.

Do § 9.

Naczynia hermetyczne.

1. Naczynia dla olejów mineralnych pierwszej klasy niebezpieczeństwa, których pojemność przekracza 2 litry, w szczególności blaszanki i beczki żelazne powinny być hermetyczne, t. j. wykonane szczelnie z mocnej blachy. Szwy tych naczyń powinny być nitowane, spawane lub lutowane na twardo. Miękkie lutowanie dopuszczalne jest tylko przy podwójnym falcowaniu szwów. Naczynia te powinny posiadać szczelne zamknięcia (śrubowe, dźwigniowe lub kapslowe), ponadto winny być zaopatrzone w urządzenia zabezpieczające od przedostawania się płomieni do wewnątrz naczyń (np. w siatkę ochronną Davy'ego) oraz w urządzenia zabezpieczające je od rozsadzania, w razie rozgrzania się (np. wentyl sprężynowy, topny korek bezpieczeństwa, rura oddechowa) uznane przez władze przemysłowe.

Oświetlenie składów.

2. Jako wewnętrzne oświetlenie składu dopuszczalne jest oświetlenie dzienne lub elektryczne urządzone w myśl odnośnych przepisów o oświetlaniu kopalń. Innego rodzaju oświetlenie dopuszczalne jest tylko z zewnątrz, z poza szczelnie zamykających się nieotwieralnych okien. Dopuszczalnym jest również używanie kieszonkowych latarek elektrycznych. W miejscowościach, w których niema oświetlenia elektrycznego władze I instancji powinny ustalić inny sposób dopuszczalnego oświetlenia.

Pomieszczenia składów.

3. Pomieszczenia wyliczone w ustępie II § 9 powinny być oddzielone od pomieszczeń wymienio-

nych w ustępie I tegoż paragrafu w sposób ogniotrwały, w myśl odnośnych przepisów budowlanych. W wyjątkowych jednak wypadkach mogą lokale sklepowe i inne pomieszczenia handlowe, służące do magazynowania olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa łączyć się bezpośrednio (t. j. bez ogniotrwałego oddzielenia) z biurami handlowymi, o ile wraz z temi ostatnimi, są od innych w § 9 wyliczonych lokali oraz komunikujących się z temi lokalami korytarzy i ubikacji, oddzielone w sposób ogniotrwały.

Nalewanie olejów mineralnych.

4. Przy innym niż podany w ustępie § 9 II. B. c. sposobie odmierzania i nalewania olejów mineralnych można ilości wymienione w tym ustępie magazynować tylko w miejscach zamkniętych dla ruchu publicznego, szopach lub takich piwnicach, które od innych pomieszczeń oddzielone są w sposób ogniotrwały.

II.

Do § 10.

A. Magazynowanie w beczkach żelaznych i w innych naczyniach hermetycznych.

1) Przy każdym innym systemie nalewania niż podany w A. 2 a) dopuszczalne ilości olejów mineralnych pierwszej klasy niebezpieczeństwa mogą być magazynowane tylko na odgrodzonych i zamkniętych dla ruchu publicznego placach, w myśl przepisów o magazynowaniu olejów mineralnych w naczyniach niehermetycznych podług ust. B. niniejszego rozdziału.

2) Pomieszczenia składów powinny posiadać odpowiednią wentylację; oświetlenie powinno być urządzone w myśl ustępu 2 części I niniejszego załącznika, przyczem wyjątek pomieszczony na końcu tego ustępu nie ma zastosowania.

W pomieszczeniach nie wolno ustawiać gazometrów ze względu na częste używanie odkrytego światła przy odczytywaniu ich zawartości. Pomieszczenie składu powinno być oddzielone od przyległych ubikacji zapomocą ścian i pował ogniowych, względnie ogniotrwałych i nie powinno posiadać odpływów nazewnątrz (na ulice, podwórza, do kanałów i rynsztoków). Kanały wentylacyjne pomieszczeń nie powinny się łączyć z kanałami wyciągowymi kominów i pieców gazowych. Ogrzewanie dopuszczalne jest parowe i wodne.

3) Na składy olejów mineralnych nie mogą być używane:

- a) pomieszczenia w domach zamieszkałych oraz pomieszczenia znajdujące się w bezpośrednim położeniu z klatkami schodowymi, prowadzącymi do pomieszczeń, położonych wyżej a służących do przebywania w nich ludzi lub do stałego ruchu publicznego,
- b) pomieszczenia służące do przechowywania albo magazynowania materiałów samozapalnych, zapalnych i pirotechnicznych.

Wymagane w § 10 specjalne urządzenie piwnic polega na tem, że piwnice te powinny posiadać sta-

łą i skuteczną wentylację przy odprowadzaniu powietrza od podłogi i mają być odgradzane od innych pomieszczeń w sposób ogniotrwały.

4) Pomieszczenia przeznaczone na składy powinny posiadać nieprzeziąkliwą i ogniotrwałą podłogę oraz również nieprzeziąkliwe i ogniotrwałe progi zabezpieczające takiej wysokości, aby przeszczeń, znajdująca się wewnątrz zabezpieczenia mogła w zupełności pomieścić ilość magazynowanych olejów w razie wylania się ich z naczyń. Drzwi powinny być zrobione z materiału niepalnego, szczelne i otwierane nazewnątrz. Przewody metalowe do napełniania, względnie wypróżniania zbiorników powinny być uziemione.

Na drzwiach wchodowych pomieszczeń składowych powinien znajdować się czytelny i trwały napis, zwracający uwagę osób wchodzących do składu na zakaz używania ognia i światła odkrytego, palenia tytoniu oraz na kary związane z ewentualnem przekroczeniem zakazu.

B. Magazynowanie w naczyniach niehermetycznych.

Magazynowanie olejów mineralnych w naczyniach niehermetycznych może mieć miejsce tylko na odgrodzonych niedostępnych dla ruchu publicznego placach składowych, już to pod gołym niebem, już to w murowanych szopach.

W pierwszym wypadku magazynuje się oleje mineralne w nieprzeziąkłych i ogniotrwałych dołach, względnie obwałowaniach, uniemożliwiających odpływanie rozlanych olejów mineralnych, względnie rozszerzanie się ognia. Znajdujące się ewentualnie w składach drzwi, zasuw lub klapy, powinny być zrobione z materiału niepalnego.

Miejsca składów powinny znajdować się w odległości przewidzianej odnośnymi przepisami budowlanymi lecz nie mniejszej niż 5 m. od sąsiednich pomieszczeń, w których używa się światła odkrytego, w których znajdują się paleniska lub łatwozapalne artykuły oraz od ganków, sieni i klatek schodowych domów mieszkalnych.

Przy magazynowaniu olejów mineralnych w szopach, urządzenie tych ostatnich powinno odpowiadać warunkom wymienionym w p. A. 2) niniejszej części.

Zakaz wchodzenia na place składowe osób niepowołanych, zapalania światła, ognia i palenia tytoniu w obrębie 5 m. od dołów, obwałowania, względnie szopy powinien być uwidoczniiony zapomocą wyraźnych i trwałych napisów, ze wskazaniem na niebezpieczeństwo pożaru; również kary przewidziane za przekroczenie winny być podane do wiadomości.

C. Zbiorniki podziemne.

Zbiorników podziemnych dotyczy część III niniejszego załącznika.

III.

Do § 11 i 12.

A. Dopuszczalne ilości i pasy ochronne.

Dopuszczalne ilości dla składowni i pomieszczeń składowych bez pasa ochronnego oraz szero-

kości pasów ochronnych podane w §§ 10, 11 i 12 stosuje się w razie, jeśli odnośne składowiska znajdują się w warunkach możliwie niesprzyjających przenoszeniu się ognia. Może to mieć miejsce, albo jeżeli plac, na którym znajduje się pomieszczenie składowe nie jest wcale zabudowany, albo też jeśli sąsiadujące ze składowiskiem budynki przytykają do jej terenu grubymi ogniotrwałymi murami bez otworów oraz zachowana jest odpowiednia odległość od okien, drzwi i t. p. otworów budynków. O ile podobne warunki nie zachodzą, a zastosowanie ścian ochronnych i innych t. p. urządzeń nie jest możliwym, to należy albo odpowiednio zmniejszyć dopuszczalne ilości, albo też powiększyć szerokości pasów ochronnych, przyczem przy magazynowaniu olejów mineralnych w naczyniach niehermetycznych i zbiornikach nadziemnych należy zwiększyć szerokości pasów dla średnich składowisk o 50%.

Powyższe nie odnosi się do zbiorników podziemnych.

B. Składowiska specjalne.

1) Przez składowiska specjalne rozumie się składowiska olejów mineralnych, urządzone przy zachowaniu poniżej wymienionych warunków.

Specjalna składowiska składa się w zasadzie ze składowiska właściwego i otaczającego go pasa ochronnego.

2) Składowiska właściwe (miejsce składowe, budynek składowy, względnie zbiornik) powinien albo leżeć niżej od otaczającego go terenu albo też być otoczony wałem ziemnym o grzbiecie minimalnej szerokości 0,5 m. lub masywnym zakotwionym murem, wytrzymałym na parcie cieczy, a posiadającym dobre fundamenty.

3) Pojemność przestrzeni, utworzonej przez zagłębienie placu składowiska właściwego, względnie przez otaczający ją wał lub mur powinna wynosić:

- a) przy magazynowaniu w beczkach — 75% dopuszczalnej ilości magazynowanych olejów,
- b) przy zbiornikach nadziemnych — 75% — 50% pojemności zbiorników.

Przy magazynowaniu olejów mineralnych I klasy niebezpieczeństwa, wyżej wymieniona pojemność nie powinna wynosić więcej jak 20.000 m³, przy magazynowaniu zaś olejów II klasy więcej jak 40.000 m³. Przy równoczesnym magazynowaniu olejów I i II klasy należy uważać ogólną ilość magazynowanych olejów jako przynależną do klasy I niebezpieczeństwa.

4) Przy magazynowaniu olejów mineralnych w szopach, te ostatnie powinny być całkowicie wraz z pokryciem dachowym wykonane z materiału niepalnego. Szyby powinny być zaopatrzone w wewnętrzną siatkę z drutu.

Urządzenie składowiska właściwego bezpośrednio na powierzchni terenu dopuszczalne jest tylko przy dostatecznej wytrzymałości i nieprześląkliwości gruntu. Przy gruncie nieodpowiadającym tym warunkom, powinny przynajmniej podszwy składowiska i rozlewni być nieprześląkliwe, zbiorniki zaś odpowiednio podmurowane.

Gdyby następnie poza obrębem składowiska ujawniło się zanieczyszczenie gruntu lub wody pod-

skórnej przez oleje mineralne, to właściciel składowiska obowiązany jest na żądanie władzy policyjnej postarać się o usunięcie tej wadliwości. Wały ochronne nie powinny ulegać przerwom wskutek znajdujących się w nich wyjść lub przepustów, powodujących odpływ olejów. Odpływowe i dopływowe kanały zbiorników prowadzące przez wał nie uważa się za przerwę. Przejścia przez obwałowania powinny być urządzone w sposób wykluczający możliwość rozszerzenia się ognia.

5) Pas ochronny liczy się przy magazynowaniu w beczkach od dolnej wewnętrznej krawędzi zagłębienia, względnie obwałowania tworzącego składowiska, przy magazynowaniu w zbiornikach nadziemnych lub szopach — od ich powierzchni zewnętrznej, przy magazynowaniu w zbiornikach podziemnych — od zewnętrznej powierzchni urządzeń nadziemnych. Oddalenie poszczególnych zbiorników podziemnych od granic sąsiedniego terenu powinno wynosić co najmniej 1 metr.

W obrębie pasów ochronnych nie powinno być budowli konstrukcji nieogniotrwałej. Mury ogniowe budynków, wolne stojące ściany z ogniotrwałego materiału, wały ziemne mogą częściowo lub też w zupełności zastąpić pas ochronny.

W obrębie pasa ochronnego nie wolno magazynować żadnych palnych ani też wybuchowych przedmiotów oprócz pełnych i próżnych beczek, o ile tymczasowe magazynowanie tych ostatnich wyraźnie zostanie zastrzeżone w odnośnym zaawizowaniu urządzenia. Butle z gazem neutralnym należy w ten sposób przechowywać, aby w razie pożaru nie uległy ogrzaniu do niebezpiecznej temperatury. Sterty beczek drewnianych, o ile znajdują się w obrębie jednego i tego samego zagłębienia, względnie obwałowania powinny być oddalone od zbiorników, szop składowych oraz innych stert beczek co najmniej o 2 metry, w innym zaś razie co najmniej o 10 metrów.

6) W obrębie składowiska właściwego można stawiać szopy, rozlewnie, budynki wagowe i pompownie; te ostatnie (nawet i wtedy, jeśli w nich mają być użyte silniki spalinowe) na tych samych warunkach co i szopy składowe (część II B. niniejszego załącznika).

W tym wypadku jednak silniki spalinowe powinny posiadać zapłon wewnętrzny oraz urządzenie do bezpiecznego odprowadzania gazów wylotowych. Urządzenia elektryczne powinny odpowiadać przepisom, dotyczącym pomieszczeń przedstawiających niebezpieczeństwo eksplozji. Budynki znajdujące się w obrębie pasa ochronnego np. warsztaty reparacyjne, składowiska rur, wentyli i innych nieprzedstawiających bezpośredniego niebezpieczeństwa pożaru przedmiotów i materiałów, powinny być wykonane całkowicie z materiału niepalnego. W budynkach tych nie wolno urządzać pieców ani palenisk.

Praca w składowisku powinna odbywać się tylko przy świetle dziennym albo elektrycznym; w szopach poza obrębem składowiska właściwego można używać również lamp, odpowiednio zabezpieczonych i doprowadzających światło z zewnątrz, przyczem potrzebne dane odnośnie ich urządzenia i funkcjonowania mają być przedłożone władzom, wydajają-

cym pozwolenie. Lampy te można zapalać tylko poza obrębem składu właściwego. Okna, któremi światło lamp dochodzi z zewnątrz, nie powinny być otwierane. Lamp łukowych można używać tylko zewnątrz pomieszczeń i przy użyciu szczelnie u dołu zamkniętych kloszów, lamp żarowych w trwałych i szczelnych osłonach — również i wewnątrz pomieszczeń.

Urządzenie instalacji elektrycznych powinno odpowiadać odnośnym przepisom.

C. Zbiorniki.

1. Zbiorniki nadziemne.

- a) Zbiorniki ustawione pod gołem niebem powinny posiadać odpowiednie fundamenty. Zbiorniki te powinny być zrobione z blachy żelaznej o maksymalnej wytrzymałości 45 kg/mm² na rozerwanie oraz minimalnem wydłużeniu 18 do 20%. Krawędzie blach należy po obcięciu ich sheblować. Otwory na nity, o ile nie zostały wywiercone, powinny być po przebicciu rozwiercone. Krawędzie blach i główki nitów należy uszczelnić od wewnątrz i od zewnątrz.
- b) Dla sprawdzenia wytrzymałości fundamentów oraz szczelności zbiorników, należy te ostatnie przed oddaniem ich do użytku napełnić wodą i poddać próbie przynajmniej na przeciąg jednego dnia.
- c) Zbiorniki powinny posiadać skuteczne uziemienie.
- d) Zbiorniki powinny być tak urządzone, aby nadciśnienie powstające w nich w razie wybuchu lub pożaru mogło być usunięte bez zniszczenia lub pęknięcia płaszczy zbiorników.
- e) W pobliżu najwyższego punktu zbiornika, należy umieścić rurę metalową odpowiedniej średnicy i wysokości, służącą do wypuszczenia gazów, przyczem wylot jej powinien być zaopatrzonej w ochronę zapobiegającą przedostawaniu się ciał obcych oraz tak położony, aby wydobywające się zeń gazy nie zbierały się w pobliżu zbiorników.

W rurze tej należy umieścić w równych od siebie odstępach trzy siatki Davy'ego z miedzi, mosiądzu lub innego nierdzewiącego metalu — w ten sposób, aby je można było bez trudności kontrolować, czyścić lub odnawiać. Zamiast siatek można używać i innych równie skutecznych urządzeń (jak np. zaworów piaskowych, wiązek drutu, zaworów z rurek włoskowatych, zamknięć hydraulicznych lub rur oddechowych) uznanych przez władze przemysłowe.

Rury służące do wypuszczania gazów, mogą odprowadzać je albo do jednego, albo też do kilku naczyń zbiorczych, z których następnie dopiero gazy te wydostają się na powietrze lub do miejsc zużycia.

- f) Powstawaniu nadciśnień i podciśnień, zagrożających bezpieczeństwu pracy, należy przeciwdziałać zapomocą osobnych zaworów, zamknięć hydraulicznych, rur odde-

chowych lub innych urządzeń uznanych przez władze przemysłowe.

2. Zbiorniki podziemne.

- a) Zbiornik podziemny powinien być ze wszystkich stron przykryty warstwą ziemi grubości co najmniej 1 m. zaś najwyższy jego punkt warstwą grubości co najmniej 30 cm. Odstęp między 2-ma sąsiadującymi ze sobą zbiornikami, powinien wynosić co najmniej 40 cm.
- b) Znajdujący się ewentualnie właz (studzienka włazowa) powinien być przykryty zapomocą przykrywy. Przykrywa ta powinna posiadać dostateczną grubość i wytrzymałość na obciążenie jej wskutek ruchu publicznego.
- c) Dla ochrony zbiornika od rdzy należy przed zakopaniem w ziemi otoczyć go nieprzesiakiwą i nieniszczącą żelaza powłoką, składającą się np. z kilku warstw smoły, węgla kamiennego i juty, przyczem należy postarać się o skuteczne uziemienie zbiornika.
- d) Fundamenty zbiorników i ich wykonanie regulują postanowienia punktu C 1.

Przy próbach szczelności urządzeń do nalewania i odmierzania, ciśnienie próbne powinno o 1/2 atmosfery być wyższe od najwyższego ciśnienia roboczego, nie może jednak wynosić mniej niż 1 atmosferę.

- e) Rury do odprowadzania gazów ze zbiornika i urządzeń do mierzenia powinny być wykonane według postanowień punktu C 1. e). Tam gdzie pompy i urządzenia miernicze połączone są rurociągami ze zbiornikiem, nie potrzeba siatek Davy'ego ani też zaworów piaskowych. Pompy i naczynia do mierzenia należy zaopatrzyć w topne korki bezpieczeństwa.
- f) Rury prowadzące do zbiornika nazewnątrz należy celem ochrony ich od mechanicznych uszkodzeń i ognia zasłonić obmurowaniem do wysokości 10 — 25 cm.
- g) Poza czasem napełniania, względnie wydawania olejów mineralnych, te ostatnie nie powinny wyciekać ze składu.
- h) Urządzenia dla pomiarów stanu płynów w zbiorniku powinny, poza czasem używania ich być szczelnie zamknięte i zabezpieczone przed ewentualnem otwieraniem ich przez osoby niepowołane.
- i) Rozlewnie olejów mineralnych wzniesione ponad zbiornikiem lub w jego pobliżu powinny być zaopatrzone w piorunochron, stanowiący zarazem skuteczną ochronę dla zbiornika.
- k) Na stacjach ulicznych nie wolno nalewać oleju mineralnego I klasy niebezpieczeństwa do zbiorniczków samochodowych zapomocą blaszanek, lecz należy skutecznie to zapomocą rurociągu lub uziemionego węża metalowego.

Kolumna odmierzacza (dystrybutora) ulicznego może być ustawiona na krawędzi chodnika lub w innych odpowiednich miejscach ulicy.

Płaszcz odmierzacza powinien stanowić ochronę dla znajdujących się w nim urządzeń (kranów, liczników), przed ewentualnymi zamachami na ich całość. Jeśli korpus nie posiada dostatecznej wytrzymałości na uszkodzenia, wskutek ruchu publicznego, to należy zaopatrzyć go w urządzenia zde-rzakowe.

Przy wyborze miejsca do ustawienia odmierzacza należy uważać, aby rozlana ewentualnie benzyna nie odpływała bezpośrednio do otworu kanałowego. Poza-tem decydują tu ogólne względy bezpieczeństwa ruchu publicznego.

IV.

Do § 13.

Przy urządzeniu składów, przeznaczonych na magazynowanie olejów mineralnych III klasy niebezpieczeństwa, obowiązują warunki, określone dla olejów I i II klasy w punktach 2), 3) i 4) części II A. oraz w punkcie 2) części III B. niniejszego załącznika z tą różnicą, iż utworzona przez zabezpieczenie (zagłębienie lub obwałowanie miejsca składowego) przestrzeń winna na wypadek wylania się olejów móc pomieścić:

- a) w pomieszczeniach składowych $\frac{2}{3}$ ogólnej ilości magazynowanych olejów,
- b) w składowniach specjalnych $\frac{2}{3}$ ilości dopuszczalnych w myśl punktu 2) części III B. niniejszego załącznika.

Przy wspólnem magazynowaniu olejów III klasy niebezpieczeństwa z olejami innych klas lub z innymi palnymi płynami obowiązuje § 14 punkt 1) niniejszego rozporządzenia.